

ЗОВНІШНІСТЬ ПОЛІТИКА ЯК ВАГОМИЙ ЧИННИК ІМІДЖЕТВОРЕННЯ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті порушено питання формування думки суспільства про політичного діяча на основі свідомого чи несвідомого сприйняття його зовнішності. Авторами наведено один із способів оцінки характеру та діяльності людини за формою її обличчя.

Ключові слова: фізіогноміка, зовнішність, політичний діяч, імідж політика.

Abstract

The article is devoted to the question of forming public opinion about a politician on the basis of conscious or unconscious perception of his appearance. The authors provide a way of evaluation of the nature and activity of a person by the shape of his face..

Key words: physiognomy, appearance, political figure, image of a politician.

Вступ

Зовнішність політика є одним із чинників електорального вибору. Губернатор штату Іллінойс і кандидат у президенти від демократів Едлай був талановитим оратором. Його стиль і те, які він тримався на публіці, справляли враження на широке коло представників академічних кіл. Зате республіканці цю інтелігентність і ерудованість вирішили сміяти й зробити центром уваги його лисину, за яку прозвали свого супротивника яйцеголовим. Ця ситуація яскраво ілюструє значущість зовнішності політичного діяча у сприйнятті його особистості суспільством. Більшість людей звертають увагу не лише на зміст висловлювань кандидата, як на те, як він виглядає.

Результати дослідження

Ідея, що зовнішність лідера впливає на його сприйняття населенням, має свої витoki ще з стародавніх часів. Наприклад, греки вважали, що широкий ніс свідчить про лінивий характер, як у худоби. У Стародавньому Китаї вірили, що про мудрість та чуйність правителів свідчить довжина мочок вух, за якими можна судити про ступінь благородства. Так, з'явилося езотеричне вчення, у основі якого лежить визначення типу особистості за рисами обличчя. Ця практика отримала назву фізіогноміка. У другій половині XVIII ст. швейцарський пастор Йоганн Каспар Лафатер проаналізував тисячі облич і створив на основі цього каталог правил «Фрагменти фізіогномії», яка стала бестселером [1].

І хоч фізіогноміка так і не стала загально визнаною наукою, оскільки її постулати не пройшли перевірку науковими методами, інтерес до неї не зникає й нині. Так, проводяться спроби визначити особливості характеру людини та притаманні їй риси поведінки за формою її обличчя, кольором очей, домінуванням певної частини профілю обличчя, формою лоба, підборіддя, носу тощо. У таблиці 1 наведена популярна характеристика людини за формою обличчя.

Таблиця 1 – Форми обличчя та відповідні особливості характеру, за фізіогномікою [2]

Форма обличчя	Риси характеру
Прямокутне обличчя	Власники прямокутного або квадратного особи - це люди твердого характеру. Такі особистості говорять мало, але завжди по справі. Практичні і прагматичні логіки, володіють даром переконання і нерідко в суперечках можуть доходити до софізму. Такі люди - сильні аналітики, завжди доводять роботу до кінця завдяки вродженому

	терпінню і наполегливості. Вони вкрай рідко піддаються почуттям і емоціям.
Трикутне обличчя	Володарі трикутного особи - вкрай неординарні особистості. Такі люди - відмінні оратори і володарі прекрасного почуття гумору. Вони «горять» енергією для нових звершень. Однак деякі представники такого типу схильні до мінливості настрою, швидкого «перегорання» і занепаду сил. Волелюбні особистості, які не визнають авторитарну владу над собою. Можлива схильність до прикрашання дійсності і критиканства.
Кругле обличчя	Неймовірно енергійні, ініціативні та імпульсивні особистості. Непохитні оптимісти. Такі люди, як правило, завжди сповнені нових ідей і цілей, однак занадто швидко беруться за справу, що не продумавши до кінця всі деталі і можливі наслідки невдачі. Вони владолюбні та гонорові, з них виходять відмінні керівники, здатні «зарядити» на успіх свій колектив.
Овальне обличчя	Це люди імпульсу і натхнення. Вони інтелектуально розвинені, допитливі, швидко навчаються і схоплюють все на льоту. Однак ними складно керувати і для ефективного керівництва потрібно до кожного шукати свій особливий підхід. Такі люди відрізняються креативністю, з них виходять прекрасні діячі мистецтва. Однак їм бракує практичності і завзяття; можуть кинути справу, не довівши її до кінця.
Трапецевидне обличчя	Чисті прагматики і консерватори, мають дуже практичний склад розуму і при цьому слабку уяву. Як правило, вони важко переживають зміни і нововведення. За характером - товариські і позитивні. Честолюбні, відрізняються великим прагненням до кар'єрного росту. З недоліків: користолубство і надмірна консерватизм.

Психолог і Нобелівський лауреат Деніел Канеман у своїй книжці «Мислення повільне і швидке» писав, що кожен із нас має дві системи ухвалення рішень. «Система 1» працює дуже швидко і майже не піддається свідомому контролю: «Ви можете самі не розуміти, що проект вам подобається, оскільки його авторка чимось нагадує вашу улюблену сестру, або що ви недолюблюєте людину через певну її схожість із вашим стоматологом». У «Системі 2» є свідомість та логіка, вона працює ретельно й прискіпливо, але повільно [3]. Тож нерідко за браком часу й інформації просто приймає та схвалює те, що їй підсунула «Система 1», не заглиблюючись у подробиці.

Таким чином, найчастіше люди формують думку про певного політичного діяча відповідно до «Системи 1», оцінюючи його зовнішність. Багатьом властиво робити висновки про особистість, базуючись лише на враженні про її зовнішність, що проявляється, як з'ясувалося, також в процесі демократичних виборів при великій кількості альтернатив. Ідеального політика виборці характеризують так: чоловік, представницький, підтягнутий, чисто поголений, в діловому одязі (костюмі). Дослідники звертають увагу і на такий феномен, як стереотип фізичної привабливості. Він полягає в тому, що ми наділяємо красивих людей безсумнівно позитивними рисами характеру [4].

Одним із дослідників впливу зовнішності на вибір громадянами політичного діяча є професор психології Принстонського університету О. Тодоров, автор праці «Цінність обличчя». Ним було проведено експеримент, який довів, що навіть найменші зміни в обличчі кандидата (рис. 1) є впливовими. О. Тодоров зробив такі висновки: виборці крайніх правих поглядів краще сприймають інформацію від політиків з більш домінантним обличчям (обличчя справа), а ліберальний електорат краще дослухається до ідей, які йдуть від лідерів з більш жіночними рисами (обличчя зліва).

Рисунок 1 – Фотографії політичного діяча зі змінами в обличчі для експерименту Тодорова [4]

Він проводив й інший експеримент, учасникам якого показав фотографії реальних кандидатів і попросив оцінити їх компетентність, а потім порівняв із результатами виборів. У 70% випадків, той кандидат, якого учасники оцінювали як більш компетентного й виграв перегони. Дослідника це неабияк здивувало, оскільки для здійснення вибору між тим чи іншим кандидатом має враховуватись багато факторів, у той час, як більшість обирає лише за критерієм зовнішності, оскільки є політично необізнаними.

Висновки

Зовнішність відіграє вагомую роль при формуванні першого враження про конкретного політика. При цьому, чим менше людина політично обізнана, тим більшу роль відіграють риси зовнішності кандидата, що впливає на прийняття рішення цією людиною. Існує також несвідомий аспект формування думки на основі порівнянь зовнішності кандидата із зовнішністю знайомої (приємної чи неприємної) людини. Дослідники, які займаються вивченням впливу зовнішності, вважають, що за обличчям політичного діяча можна з'ясувати прихильність людей до його ідей. Крім того, аналіз рис обличчя людини розглядають як джерело інформації про неї.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кутсай Я. Анатомія вибору: як ми обираємо свого кандидата? *Український науково-популярний журнал «Куншт»*. 2019. URL: <https://kunsht.com.ua/anatomiiavyboru/>
2. Гаврилова Н. Физиогномика лица: простые правила анализа внешности. *FINASSESSMENT*. 2018. URL: <https://finassessment.net/blog/fiziognomika-litsa-prostye-pravila-analiza-vneshnosti>
3. Денисюк С.Г. Політичний імідж як відображення політичної свідомості громадян України в умовах соціально-політичних перетворень. *Нова парадигма : журнал наукових праць* [гол. ред. В. П. Бех]. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2005. Вип. 45. С. 133–140.
4. Денисюк С.Г. Репутація як складова політичної комунікації. *Політологічний вісник : збірник наукових праць*. Київ: ІНТАС, 2011. Вип. 52. С. 320–328.
5. «Цінність обличчя»: як зовнішність впливає на перемогу у політичних змаганнях [Відео]. URL: <https://ukrainian.voanews.com/a/elections-appearance-winner/4604790.html>.

Бондарчук Аліна Віталіївна – студентка групи МЗД-176 факультету менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: alya.bondarchuk.2017@gmail.com

Денисюк Світлана Георгіївна – доктор політичних наук, професор кафедри суспільно-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, Вінниця

Bondarchuk V. Alina – Faculty of Management and Informational Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: alya.bondarchuk.2017@gmail.com

Denisiyk Svetlana G. – Doctor of Political Sciences, Professor at the Department of Social and Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia